

Ainevaldkond „Kunstiained“

1 Kunstipädevus

Kunstiainete õpetamise eesmärk gümnaasiumis on kunstipädevuse kujundamine, see tähendab suutlikkust tunda muusika ja kunstialast terminoloogiat, kasutada oma loovust erinevate kunsti/ muusikaülesannete lahendamisel, kujundada esteetilist maitset, oskust loogiliselt arutleda, põhjendada ja argumenteerida oma seisukohti, huvituda kunstist ja muusikast ning orienteeruda erinevates kunsti – ja muusikaajastutes.

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. Tunneb tähtsamaid kunsti- ja muusikaajastuid ja voole, orienteerub neis
2. Analüüsib ja tõlgendab erinevaid kunsti- ja muusika žanre ja perioode
3. Tunneb ära ja oskab määratleda tähtsamaid kujutava kunsti - ja muusika teoseid
4. Võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid ja muusikalisi vorme, oskab hinnata nüüdisaegset kunsti ja heliloomingut
5. Esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi kasutades ainealast terminoloogiat

1.1 Ainevaldkonna õppeained ja maht

	10.klassid	11.klassid	12.klassid
Kunst	1.kursus Kunsti ajalugu ja muutuv olemus	2.kursus Nüüdiskunsti sünd ja arengusuunad	-
Muusika	1.kursus Heli omadused. Vana-aja muusika. Keskaeg, renessanss ja barokk muusikas	2.kursus J.S.Bach. Klassitsism, Viini klassikud. Romantism, Schuber ja Chopin	3.kursus Schumann, Bizet, Brahms. Vene muusika. Verdi ja Wagner. Hilisromantism, impressionism, ekspressionism. 20.saj. muusikasuunad. Eesti muusika.

1.2 Valdkonnisene lõiming

Ajastupõhine lõiming, kus võrreldakse ja tuuakse välja ühiseid jooni ajastutes ja stiilides.

1.3 Üldpädevused

kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata kunstiteoseid ja heliloomingut üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast, tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust kaasõpilastega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega, kujundada ilumeelt.

sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada läbi loovuse, kasvatada läbi ansambli, koori jne grupitegevuse koostöö oskust, suurendada esinemisoskust ja –julgest, kasvatada suutlikkust sallivalt suhtuda erinevate loovate võimetega õpilastesse.

enesemääratluspädevus – maalide ja muusikapalade analüüsimisega kasvatatakse õpilase minapilti, esinemised kooliüritustel jne kasvatavad õpilase vastutust ning toetavad tema kuulumist kollektiivi ja suunavad õpilase käitumist erinevates olukordades

õpipädevus – kunsti- ja muusikatundides arendatakse õpilase visuaalset ja kuulamisoskust, laiendatakse nende silmaringi, faktide kasutust ja oma arvamuse kujundamist ja esitamist.

suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada emakeeles kasutades kunsti- ja muusikalast terminoloogiat.

ettevõtlikkuspädevus – kunstiained annavad võimaluse korraldada ja osaleda loovprojektides, kus saab edukalt rakendada oma loovust

digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat oma loovprojektide ja - tööde ellu rakendamisel

1.4 Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Kunstiainete õpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist kunstialases tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi.

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet, arendada eneseanalüüsi oskust ning toetada tema loovat väljendusviisi leidmist ja arendamist

Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse, mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid.

Hindamisel arvestatakse õpilaste loovaid võimeid ja individuaalsust

2 Ainekavad

2.3 Muusika

1.1.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab muusikat kui olulist osa inimkonna kultuurist; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana;
- 2) osaleb muusikaelus ning kujundab valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduslikku tähendust;
- 4) rakendab ning arendab musitseerimise kaudu oma teadmisi, muusikalisi võimeid ja oskusi;
- 5) valdab põhiteadmisi ajastute ja maade muusikast ning kultuuride arengust;
- 6) rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 7) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada ning selle üle arutleda;
- 8) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid.

1.1.2 Õpitulemused

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslasi;
- 3) on omandanud ülevaate ainekavas ettenähtud ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnusoone, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuuldud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- 7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;

8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

1.1.3 Hindamine

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

- 1) hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu, väljendusoskust kirjalikes ja suulistes aruteludes ning aktiivsust õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata;
- 2) hinnatakse õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana koondhindamisel.
- 3) õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega;
- 4) õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

1.1.4 Kursuste õpitulemused ja õppesisu

I kursus:

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika teke ja olemus. Muusika väljendusvahendid. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja tänapäeva ühiskonnas.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Õukonnamuusika, ooper, oratoorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga.

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Monteverdi, Händel, J. S. Bach, Vivaldi, Haydn, Mozart, Beethoven jt.

I kursuse õpitulemused

Gümnaasiumi I kursuse lõpetaja:

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslasi;
- 3) on omandanud ülevaate ainekavas ettenähtud ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnusoone, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuulatud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- 7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;
- 8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.
- 9) on kursis kohaliku muusikaeluga, osaleb selles võimaluse korral;
- 10) on omandanud kohustusliku repertuaari: EV hümn. On tutvunud muusikaloolist kultuuri kandva repertuaariga: E.Võrk „Eesti lipp“, R.Kull „Kas tunned maad“, T.Mägi „Koit“, A.Mattiisen „5 isamaalist laulu“

II kursus:

J.S.Bachi elu ja looming. Bachi orel-, orkestri-, vokaal-, kammer- ja klaviirlooming.

KLASSITSISM ühiskonnas ja kunstis. Ajastu üldisloomustus.

Instrumentaalmuusika areng – ansamblid, orkestrid, klaver.

Sümfooniaorkestri väljakujunemine ja asetus.

Sonaat vormi ja žanrina.

Sümfoonia. Kontsert.

Keelpillikvartett.

Ooperi areng.

Viini klassikud – Haydn, Mozart, Beethoven, nende elu ja loominguline kujunemine.

Viini klassikute looming.

ROMANTISM ühiskonnas ja kunstis.

Romantismi ideed ja rahvuslus. Rahvuslike koolkondade teke.

Rahvuslik ärkamine Eestis.

Soololaulu kujunemine olulisemaks muusikažanriks.

Pianismi areng romantismiajal.

Programmiline muusika tõusuaeg.

Sümfooniline

poeem.

Miniatuursed žanrid: etüüd, prelüüd, nokturn, tantsud.

Lavamuusika (ooper, operett, ballett).

Juhtivad muusikamaad ja heliloojad:

Schubert, Schumann, Chopin, Liszt, Brahms, Verdi, Wagner.

II kursuse õpitulemused

Gümnaasiumi II kursuse lõpetaja:

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslasti;
- 3) on omandanud ülevaate ainekavas ettenähtud ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnusjooni, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuulatud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale; tunneb ära olulisemad muusikateosed õpitud heliloojate loomingust;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- 7) on teadlik autorikaitse seadustest ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;
- 8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.
- 9) on tutvunud kodukoha kultuurilooga, võimalusel osaleb valla kultuurielus (Klunker vm üritus);
- 10) on omandanud kohustusliku repertuaari: EV hümn ja Jüri kooli laulu. On tutvunud muusikaloolist kultuuri kandva repertuaariga ja väärtloominguga Eesti pop-ja rokkmuusikas;

III kursus:

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

F.Liszt kui maailma klaverimängukultuuri suurarendaja

Vene rahvusliku muusika teke; M.Glinka elu ja looming. Ooper „Ivan Sussanin“

Võimas rühm Vene kultuuriarengu eestvedajana. VR liikmed

P.Tšaikovski kui Vene psühholoogilise suuna arendaja

Maailma ooperipärandi suurkujud-G.Verdi ja R.Wagner

E.Griegi muusikapäränd

19.sajandi lõpu stiilid hilisromantism ja impressionism. Debussy elu ja looming.

Ekspressionismi iseloomustus, A.Schönberg ja Uus Viini Koolkond.

Avangardismi üldiseloomustus ja stiilid. J.Cage

Džässmuusika teke ja põgus meeldetuletus: džässistiilid

Eesti muusikapäränd; I laulupidu, K.A.Hermann, M.Härma, M.Saar, C.Kreek

Sümfonismile alusepanijad H.Eller ja A.Kapp

A.Pärdi ja V.Tormise fenomen

E.S.Tüüri looming

III kursuse õpitulemused ja õppesisu

Gümnaasiumi lõpetaja

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslast;
- 3) on omandanud ülevaate ainekavas ettenähtud ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnusjooni, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuuldud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;

- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- 7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;
- 8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni;
- 9) teab ja tunneb kohalikku kultuuritausta ja traditsioone;

- 10) hoiab end kursis kultuuri- ja muusikamaailmas toimuvaga nii Eestis kui mujal;

1.2 Kunst

1.2.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi
2. orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides
3. mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskonnas
4. tajub nüüdisaegse kunsti olemust ning aktsepteerib selle mitmekesisust
5. rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisi võtteid

1.2.2 Õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. tunneb visuaalse kunsti seoseid ja orienteerub nende ajaloos, märkab ja mõistab kunsti
2. oskab kasutada kujutava kunsti põhilist terminoloogiat
3. on loovates ülesannetes eetiline ja salliv kultuurierinevuste suhtes
4. võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid
5. püstitab iseseisvalt loomingulisi ülesandeid ja otsib neile lahendusi

1.2.3 Hindamine

1. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid
2. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist kunstilistes tegevustes, arvestades eetilist suhtumist ja sallivust erinevate ajastute ja kultuuride suhtes.
3. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õige-kirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Kunstiteoste analüüsis on määrav õpilase isiklik arvamus

1.2.4. Kursuste õpitulemused ja õppesisu

1.kursuse õpitulemused:

1. tunneb visuaalse kunsti seoseid ja orienteerub nende ajaloos, märkab ja mõistab kunsti
2. oskab kasutada kursuse jooksul õpitud kunstiterminoloogiat
3. on loovates ülesannetes eetiline ja salliv kultuuri erinevuste suhtes
4. võrdleb ja analüüsib kursuse jooksul käsitletud kunstiteoseid

1.kursus Kunsti ajalugu ja muutuv olemus

Kursus koosneb teooriast ja praktilistest töödest

Kunsti tekkimine: vanimad kõrgkultuurid, antiikkunst, keskaja kunst, renessanss ja barokk. rokokoo.

Praktiline töö on loovülesanne, kus õpilane visuaalselt tutvustab õpitud kunstiperioodi

2.kursuse õpitulemused:

1. tunneb visuaalse kunsti seoseid ja orienteerub nende ajaloos, märkab ja mõistab kunsti ürgajast rokokooni
2. oskab kasutada kujutava kunsti põhilist terminoloogiat
3. on loovates ülesannetes eetiline ja salliv kultuurierinevuste suhtes
4. võrdleb ja analüüsib kursuse jooksul käsitletud antiikajastu ja keskaja kunstiteoseid
5. püstitab iseseisvalt loomingulisi ülesandeid ja otsib neile lahendusi

2.kursus Nüüdiskunsti sünn ja arengusuunad

Kursus koosneb teooriast ja praktilistest töödest.

Nüüdiskunsti eelkäijad: klassitsismist 20. sajandi moodsa kunsti vooludeni. 20. Sajandi moodne kunst : fovism, ekspressionism, kubism, futurism, dadaism, sürrealism, abstraktsionism, op- ja popkunst.

Eesti kunst 19-20. sajand

Praktiline töö on loovülesanne, kus õpilane visuaalselt tutvustab õpitud kunstiperioodi või tuntud kunstniku elu ja tegevust